P.Z.E. br. 357

HRVATSKI SABOR
Odbor za zaštitu okoliša i prirode
KLASA: 022-02/26-01/105
URBROJ: 6521-29-26-
Zagreb, 28. listopada 2026.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: **Izvješće s rasprave o Prijedlogu zakona o provedbi Uredbe (EU) 2023/956 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama, s Konačnim prijedlogom zakona, hitni postupak, prvo i drugo čitanje, P.Z.E. br. 357**

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora raspravio je na 36. sjednici održanoj 28. listopada 2026. godine, Prijedlog zakona o provedbi Uredbe (EU) 2023/956 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama, s Konačnim prijedlogom zakona, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 14. listopada 2026. godine uz prijedlog da se sukladno članku 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode, na temelju članka 95. Poslovnika Hrvatskoga sabora, raspravio je predloženi Zakon kao matično radno tijelo.

Uvodno je državni tajnik obrazložio da je Prijedlogom zakona o provedbi Uredbe (EU) 2023/956 uspostavljen mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM) kao jedan od ključnih instrumenata klimatske politike Europske unije za sprječavanje rizika od izmještanja emisija ugljika i osiguravanje usporedivog troška ugljika za određenu robu proizvedenu u Europskoj uniji i robu koja se uvozi iz trećih zemalja. CBAM obuhvaća cement, željezo, čelik, aluminij, gnojiva, električnu energiju i vodik. Nakon prijelaznog razdoblja, koje je trajalo od 1. listopada 2023. do 31. prosinca 2025. godine, započelo je 1. siječnja 2026. godine konačno razdoblje primjene CBAM-a, čime su uz obveze izvješćivanja nastupile i financijske obveze povezane s CBAM certifikatima.

Radi osiguravanja učinkovite provedbe CBAM-a u Republici Hrvatskoj predloženim se Zakonom utvrđuju nacionalna nadležna tijela, njihove ovlasti i međusobna suradnja, postupanje s financijskim sredstvima te nadzor i sankcije. Kao nadležna tijela određuju se Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Ministarstvo financija – Carinska uprava i Hrvatska akreditacijska agencija. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije nadležno je, među ostalim, za poslove povezane s CBAM registrom i CBAM deklaracijama, utvrđivanje ugrađenih emisija i potrebnog broja CBAM certifikata, praćenje njihove predaje te stručnu potporu u području izračuna i izvješćivanja o ugrađenim emisijama. Carinska uprava nadležna je osobito za postupke dodjele, odbijanja i ukidanja statusa ovlaštenog CBAM deklaranta, za jamstva te za praćenje poštivanja praga od 50 tona, dok Hrvatska akreditacijska agencija provodi akreditaciju verifikatora.

Financijska sredstva ostvarena prodajom CBAM certifikata uplaćivat će se na poseban račun Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, a koristit će se za ponovnu kupnju CBAM certifikata te za propisane mjere klimatske politike. Predloženim se Zakonom ujedno uspostavlja i sustav nadzora i sankcija za neispunjavanje obveza iz Uredbe (EU) 2023/956,

što uključuje nepredavanje potrebnog broja CBAM certifikata, nepodnošenje ili nepravilno podnošenje CBAM deklaracije te druge povrede propisanih obveza.

Predlaže se donošenje Zakona po hitnom postupku s obzirom na to da je konačno razdoblje primjene CBAM-a započelo 1. siječnja 2026. godine te je potrebno što prije osigurati potpuni nacionalni pravni i institucionalni okvir za provedbu obveza koje proizlaze iz Uredbe (EU) 2023/956.

Nakon uvodnog obrazloženja u raspravi je postavljeno pitanje kapaciteta Hrvatske akreditacijske agencije za provedbu akreditacije verifikatora, odnosno jesu li osigurani stručni kadrovi te tko će konkretno obavljati te poslove.

Predstavnica Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije pojasnila je da Ministarstvo s Hrvatskom akreditacijskom agencijom dugo surađuje u području sustava trgovanja emisijskim jedinicama te je detaljnije informirala o aktivnostima koje provodi Hrvatska akreditacijska agencija i Ministarstvo u dijelu akreditacije verifikatora. Istaknuto je kako na razini cijele Europske unije postoji problem nedostatnog broja akreditiranih verifikatora i stručnjaka. Nadalje klimatska politika Europske unije sve više zahtijeva verifikaciju od strane akreditiranih verifikatora, zbog čega se opseg njihova posla znatno širi. Ministarstvo je, između ostalog, uputilo na više od sto adresa tvrtki koje se bave zaštitom okoliša ponudu edukacije uz sudjelovanje stručnjaka Europske komisije i Hrvatske akreditacijske agencije, kao što je to učinjeno i 2013. godine, kako bi se osposobili novi verifikatori, ali za sada nije iskazan veći interes.

U nastavku rasprave dodatno je naglašena potreba da se poziv na edukaciju uputi stručnjacima koji obavljaju stručne poslove zaštite okoliša, kao i tvrtkama posredstvom Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske udruge poslodavaca, uz povezivanje zainteresiranih stručnjaka s Europskom komisijom, kako bi se izbjegla situacija u kojoj obveznici ne bi mogli pravodobno ispuniti obveze verifikacije zbog nedostatka akreditiranih verifikatora u Republici Hrvatskoj.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno (9 glasova „za“) odlučio predložiti Hrvatskome saboru donošenje

ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) 2023/956 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 10. SVIBNJA 2023. O USPOSTAVI MEHANIZMA ZA UGLJIČNU PRILAGODBU NA GRANICAMA

Za izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora Odbor je odredio Dušicu Radojčić, predsjednicu Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA
Dušica Radojčić